

KRİMİNAL, PSİKOLOJİK VE SOSYAL AÇIDAN SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLAR (SSÇ)

¹AV. SEMA ÖZCAN

I. GİRİŞ

Kriminoloji, en kısa tanımıyla “suç bilimi” demektir. Bu kelimenin kapsamına daha detaylı bakacak olursak; suçun tanımı ve özellikleri, suçun önlenmesi, suçun tasnifleri, suç konusu eylemler, suçun kriminal, sosyolojik ve psikolojik açıdan incelenmesi, cezaların caydırıcılığı vb. pek çok konu girmektedir. Kriminoloji 19. yy’da ortaya çıkmış bir bilim dalıdır. Kriminoloji, insani ve sosyal bir bilimdir. Kriminolojinin sıklıkla kullanılıp kabul görmüş tanımını, Amerikalı kriminologlar Edwin H. **Sutherland** ve Donald R. **Cressey**’e dayanmaktadır.

“*Kriminoloji, sosyal fenomen olarak genç ve yetişkin suçluluğu üzerindeki bilginin tümüdür.*”

Kriminoloji bilimine birçok katkısı olan **Dönmezer**’e ise; kriminolojiyi, suç sosyolojisine dayalı bir sentez bilimi sayarak, “*insanın sapıcı davranış ve eylemleri arasında suçu doğuran, yapan ve suçu kontrol etme amacını güden süreçleri açıklayan ve suçun sebep ve faktörlerini tespit maksadıyla insana ve suç işleyen insana ilişkin bilgilerin bütünüünün sentezini oluşturan bir bilim dalıdır.*” olarak tanımlamıştır.²

Bu makalemdeki temel konu “**çocuk**” kavramı olduğundan öncelikle hukuki açıdan çocuklara yönelik hukuki düzenlemeleri belirtmekte fayda görüyorum. Çocuğun yaşama, korunma, gelişim ve katılım haklarının olduğunu güvenceye bağlayan “**Çocuk Haklarına Dair Sözleşme**”, tüm çocuklar için sosyal adaleti sağlamayı amaçlamaktadır.³ Bu sözleşmenin uygulanmasına dair “**Avrupa Sözleşmesi ve Koruma Mekanizması**” TBMM tarafından **18.01.2001 tarih ve 4620 sayılı yasa ile Anayasa’nın 90. maddesi** gereği bir iç hukuk kuralı haline getirilmiştir.⁴ Belirttiğim düzenlemenin kabulünden önce de **Anayasa’nın 41. maddesinde**, çocuğun korunması için gerekli önlemleri alma görevi devlete verilmiştir.⁵ Bu düzenlemeler sosyal devlet olmanın bir gereği olarak ortaya çıkmıştır. Sosyal devletin amacı; toplumun refah düzeyini arttırmak, sosyal ihtiyaçlarının giderilmesini sağlamak, adalet, güvenlik, sağlık, eğitim gibi birçok alanda vatandaşlara gerekli olanakları sağlamaktır. Çocuklar, toplumda özellikle korunmaya muhtaç kesimlerin başında gelmektedir. Çocukları

¹ **Avukat**, İstanbul Barosu’na kayıtlı.

² **Dönmezer**, Kriminoloji, 7. Bası, İstanbul 1984, s. 16.

³ **Uluğtekin, Sevda, Acar, Baykara, Öntaş Cankurtaran**, “Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal inceleme Raporları ve Gözetim Raporlarının Yeri”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 53, Temmuz-Ağustos 2004, s. 35

⁴ **Alpsoy, N. Arif**, “Uluslararası Hukuk ve Ulusal Mevzuatımız Işığında Mağdur Çocuklara Yönelik Düzenlemeler”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 58, Mayıs-Haziran 2005, s. 247.

⁵ **Sevük, Yokuş Handan**, “Yeni Ceza Mevzuatında Çocuğa İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi”, Hukuki Perspektifler Dergisi, S. 7, Temmuz 2006, s. 91.

suça iten pek çok sebep vardır. Çocukların kişilik özellikleri ve gelişimi, genetik yatkınlık, aile ve yetiştirilme tarzları, eğitim durumları, psikolojik nedenler, sosyal çevre gibi etkenler bu sebeplerin başında gelmektedir.

II. SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLAR

Ceza hukuku alanında çocuk olarak kabul edilen kişiler aslında gelişim psikolojisi yönünden “ergen” ya da “genç” sayıldığı için batı ülkelerinde bu kavram “çocuk suçluluğu” olarak değil, “genç suçluluğu” olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiyede “çocuk suçluluğu” kavramı kullanılmakta olup suçu işlediği sırada henüz 18 yaşını tamamlamamış kişiler anlamında kullanılmaktadır. **Çocuk Hakları Sözleşmesi** de 18 yaşını tamamlamamışları “çocuk” olarak kabul etmektedir. Belirtmem gerekir ki, işbu sözleşmenin bir gereği olarak **3.7.2005 tarih ve 5395 s. Çocuk Koruma Kanunu**’nda çocuk mahkemelerinin görev alanı 18 yaş olarak belirlenmiştir.

Suçta sürüklenen çocuklar bahse konu suçları, biyolojik ve psikolojik temelden kaynaklı olarak bireysel nedenlerden işleyebilecekleri gibi, aile, okul, çevre, kitle iletişim araçları, ekonomik ve sosyal faktörler gibi toplumsal nedenlerden de işleyebilmektedirler. Ne var ki günümüzde bu nedenlerin içinde, toplumsal nedenlerin daha ön planda olduğu belirlenmiştir.⁶ Çocukların suç işlemeye yönelmesi veya sürüklenmesinde işsizlik, yoksulluk ve kronikleşen enflasyon vb. ekonomik sıkıntılar da oldukça etkilidir. İstatistiksel verilere baktığımızda, çocuklar tarafından işlenen suçların genellikle de hırsızlık suçu gibi mal aleyhine işlenen suçlardan oluşması bu durumu kanıtlar niteliktedir. Nitekim, Adalet istatistiklerine göre Türkiye’de 1997 yılında ikinci dönem çocuklarla ilgili açılan davaların %57,6’sı, üçüncü dönem çocuklarla ilgili %38,6’sı hırsızlıkla ilgilidir. 1997 yılı itibariyle çocuk mahkemelerinde açılan davaların %63,1’i ve yargılanan çocukların %68’i hırsızlık suçundan yargılanmışlardır. Türkiye’de 1998 yılı itibariyle jandarma ve polisten oluşan 27 seçilmiş il güvenlik birimlerine bir suç isnadı nedeniyle 4.843 kız ve 34.995 erkek çocuk getirilmiştir. Bunlardan ise 281 kız, 1.735 erkek jandarmaya; 4.562 kız ile 33.260 erkek ise polise getirilmiştir.

1997 yılında hırsızlık suçu sebebiyle yargılanan 146.911 sanıktan 1185 kız ile 9100 erkek 11-14 yaş grubundan oluşmakta olup 1928 kız ile 23675 erkek ise, 15-17 yaş grubuna mensuptur.⁷

Yukarıda ayrıntılı olarak incelediğimiz istatistiksel veriler Türkiye’de işlenen suçlarda çocukların özellikle hangi suçlara sürüklendiğini ve yaş gruplarını ortaya koymaktadır. SSÇ’lerde bu denli suç işleme yaşının düşmesi tedirginlik yaratacak niteliktedir. Bu itibarla gerekli önlemlerin alınması adli makamlarca ivedilikle yerine getirilmesi lazım gelen bir konudur. Bu konuda çocukların ebeveynlerine, hukukçulara, pedagoğlara, sosyal hizmet uzmanlarına ve büyük vazifeler düşmektedir. Nitekim çocuklar bir ülkenin geleceği olup

⁶ DEMİRBAŞ, “Kriminoloji”, Ekim 2014-5. Baskı, s. 188

⁷ DEMİRBAŞ, “Kriminoloji”, Ekim 2014-5. Baskı, s. 188

ülkenin gelecekteki konumunun belirlenmesinde ve gelişmişlik seviyesinin yükselmesinde en belirleyici faktörlerden biridir.

III. SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARIN PSİKOLOJİK VE SOSYAL AÇIDAN İNCELENMESİ

a) Sosyal Etkenler

Aile, sosyalleşme sürecinde bireyi en çok ve en yakından etkileyen en küçük sosyal birimdir. Doğduğu andan itibaren çocuk, kişilik gelişiminin ilk evresinde anne ve babasının davranışlarını benimseyerek ve taklit ederek özdeşim yoluyla, bulunduğu toplum içerisinde sosyalleşmeyi öğrenir. Sosyalleşme ve topluma uyum sağlama süreci içinde olan çocuk, olumlu ya da olumsuz tüm davranış, tutum ve düşünceleri benimser.^{8 9 10} Bu süreç içerisinde, stresli yaşam olayları deneyimleyen çocuğun davranışsal ve duygusal problemler sergilemesi ve bunlara bağlı olarak suça sürüklenmesi kaçınılmaz olabilmektedir.^{11 12 13} Ailenin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik koşullar, yaşanan çevre, bireysel, kalıtımsal ve psikolojik etkenler, çocuk suçluluğu üzerinde etkili olan faktörlerdir.¹⁴ Literatürde annenin ve babanın eğitim düzeyi yükseldikçe ergenlerin suça sürüklenme oranlarının azaldığı bildirilmektedir.¹⁵ Ayrıca, düşük sosyoekonomik düzeye sahip olan ailelerin çocuklarında suça sürüklenme oranı daha yüksek bulunmuştur.^{16 17} Bireyin gelişim ve sosyalleşme sürecinde, içinde doğup büyüdüğü ailenin yapısal özellikleri, aile içi işlevlerin gerçekleşip gerçekleşmemesi ve aile içi ilişkilerdeki çatışmalar gibi faktörler de bireyin suça

⁸ **Avcı M.** Tutuklu çocuklar üzerine bir araştırma: çocukların suça yönelmesinde etkili olan toplumsal nedenler ve çözüm önerileri. Atatürk Üniversitesi Sos. Bilim. Enstitüsü Derg 2008;11.

⁹ **Yavuzer H.** Çocuk ve Suç. 6. baskı. İstanbul: Remzi Kitapevi; 1992

¹⁰ **Akduman GG, Akduman B, Cantürk G.** Ergen suçluluğunda bazı kişisel ve **BAYSAN ARABACI L ve TAŞ G.,** Çocuklarda Suça Sürükleyen Faktörler, Hemşirelik Bakımı 115 ailesel özelliklerin incelenmesi. Türk Ped Arş 2007;42:156–61.

¹¹ **Hetherington EM, Stanley-Hagan M.** The adjustment of children with divorced parents: a risk and resiliency perspective. J Child Psychol Psychiatry 1999;40:129–40.

¹² **Heinze JE, Miller AL, Seifer R, Locke R.** Emotion Knowledge, Loneliness, Negative Social Experiences, and Internalizing Symptoms Among LowIncome Preschoolers. Soc Dev 2015;24:240–65.

¹³ **Harland P, Reijneveld SA, Brugman E, Verloove-Vanhorick SP, et al.** Family factors and life events as risk factors for behavioural and emotional problems in children. Eur Child Adolesc Psychiatry 2002;11:176–84.

¹⁴ **Acar G, Demir A, Görmez D, Keser İ.** Aile ve çocuk suçluluğu ilişkisi. Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal 2015;1:11–3.

¹⁵ **Akduman GG, Akduman B, Cantürk G.** Ergen suçluluğunda bazı kişisel ve **BAYSAN ARABACI L ve TAŞ G.,** Çocuklarda Suça Sürükleyen Faktörler, Hemşirelik Bakımı 115 ailesel özelliklerin incelenmesi. Türk Ped Arş 2007;42:156–61.

¹⁶ **Fergusson D, Swain-Campbell N, Horwood J.** How does childhood economic disadvantage lead to crime? J Child Psychol Psychiatry 2004;45:956–66

¹⁷ **Çakıcı M, Paşa E, Görkem A.** Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Çocuk Suçluluğunun Yaygınlığı ve Risk Faktörleri. Eurasian J Educ Res 2012;183– 98.

sürüklenmesinde etkili olabilmektedir.¹⁸ Moitra ve Mukherjee (2012) çalışmasında, suçta sürüklenmiş ve sürüklenmemiş çocukların, aileyle olan iletişimlerinde anlamlı bir fark olduğunu belirtmiştir. Gördeleş Beşer, Baysan Arabacı ve Uzunoğlu tarafından yapılmış bir çalışmada, suçta yönelmiş çocukların %65.3'ünün aileleri ile olan ilişkilerinin olumsuz olduğu belirtilmektedir.¹⁹ İleri analizler, anne ve baba arasındaki etkisiz iletişim ve etkileşimin, çocuğu suçta sürükleyen bir faktör olduğunu göstermiştir.²⁰ Ayrıca, Coughlin ve Vuchinich (1996) üvey ailede yaşamak ya da tek bir ebeveyn tarafından büyütülmenin, 14 yaşında görülen suçta sürüklenme oranını iki kat arttırdığını bildirmiştir.²¹ Sadece baba ile yaşayan çocukların suçta sürüklenme davranışları da yüksek riskli bulunmuştur.²² Çocuğun sosyalleşme ve toplumsallaşma sürecinde çok büyük rolü olan ailede, suçta sürüklenmiş bir bireyin olması, çocuğun suçta sürüklenmesindeki en etkili faktörlerden biri olarak görülmektedir. Her iki ebeveynin suçta sürüklenmiş olması, çocuğun suç işleme potansiyelini daha da arttırmaktadır.²³ Bir çalışmada, erkek çocuklarının suçta sürüklenmesinde, babanın suç işlemiş olmasının en temel faktör olduğu belirtilmektedir.²⁴ Ayrıca, ailede işsizlik sorunu yaşayan ebeveynin sahip olma,²⁵ anne-babadan ayrılma, evden ayrılma ya da anne/babadan birinin yokluğu gibi aile-çocuk ilişkilerinde daha yoğun problemler yaşanmasına sebep olan aile durumlarının da suçta sürüklenmeyi arttırdığı bilinmektedir.²⁶

Akduman'ın (2007) çalışmasında, suçta sürüklenen ergenlerin %94.7'sinin, Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden göç ile Ankara'ya gelen çocuklar olduğu dikkati çekmektedir.²⁷ Gönültaş ve Hilal de (2012) çalışmasında, göçün malvarlığına yönelik suçları zayıf da olsa pozitif yönde etkilediğini belirtmiştir. Çocuk suçluluğunu açıklayan diğer bir çevresel faktör de çocuğun okul ile ilişkisidir.²⁸ Okula bağlılığı yüksek olan çocuklarda suçta sürüklenme daha azdır.²⁹ Brezilya da yapılan bir çalışma, suçta sürüklenmiş çocukların tehlikeli sosyal

---

¹⁸ **Acar G, Demir A, Görmez D, Keser İ.** Aile ve çocuk suçluluğu ilişkisi. Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal 2015;1:11–3.

¹⁹ **Gördeleş Beşer N, Baysan Arabacı L, Uzunoğlu G.** Türkiye'de bir bölge psikiyatri hastanesinde tedavi olan suçta itilmiş çocuk profilleri. Anadolu Psikiyatr Derg 2016;17:317–24

²⁰ **Moitra T, Mukherjee I.** Parent-adolescent communication and delinquency: A comparative study in Kolkata. India Eur J Psychology 2012;8:74–94.

²¹ **Coughlin C, Vuchinich S.** Family experience in preadolescence and the development of male delinquency. J Marriage Fam 1996;58:491–501.

²² **Eitle D.** Parental gender, single-parent families, and delinquency: exploring the moderating influence of race/ethnicity. Social Science Research. 2006;35:727–48.

²³ **Nijhof KS, de Kemp RA, Engels RC.** Frequency and seriousness of parental offending and their impact on juvenile offending. J Adolesc 2009;32:893–908.

²⁴ **Farrington DP, Jolliffe D, Loeber R, Stouthamer-Loeber M, et al.** The concentration of offenders in families, and family criminality in the prediction of boys' delinquency. J Adolesc 2001;24:579–96.

²⁵ **Harland P, Reijneveld SA, Brugman E, Verloove-Vanhorick SP, et al.** Family factors and life events as risk factors for behavioural and emotional problems in children. Eur Child Adolesc Psychiatry 2002;11:176–84

²⁶ **Bennet I.** Delinquent and neurotic children. British Med. J 1961;1741.

²⁷ **Akduman GG, Akduman B, Cantürk G.** Ergen suçluluğunda bazı kişisel ve BAYSAN ARABACI L ve TAŞ G., Çocuklarda Suçta Sürükleyen Faktörler, Hemşirelik Bakımı 115 ailesel özelliklerin incelenmesi. Türk Ped Arş 2007;42:156–61

²⁸ **Vazsonyi AT, Pickering LE.** The importance of family and school domains in adolescent deviance: African American and Caucasian Youth. J. Youth Adolesc 2003;32:115–128.

²⁹ **Hoffmann JP, Erickson LD, Spence KR.** Modeling the association between academic achievement and delinquency: an application of interactional theory. Criminology 2013;51:629–60.

çevrelerde yaşadığını göstermiştir.³⁰ Özetle, toplumdaki rollerini ve sosyal görevlerini keşfetme ve öğrenme sürecinde olan çocuklar birçok faktörün etkisi ile suça sürüklenmektedir. Bu nedenle, çocuk suçluluğunu tek bir nedenle açıklamak mümkün değildir. İncinebilir bir grup içerisinde yer alan çocuğun yaşamında karşılaştığı suç gibi böylesine komplike ve travmatik bir durum, bazı ruhsal problemlerin tetikleyicisi olabilir ya da varolan ruhsal problemleri ortaya çıkartabilir.

b) Psikolojik Etkenler:

Suçta sürüklenmiş olan çocuklar, sadece hukuksal sistem içerisine dahil olmamakta, aynı zamanda suç davranışı ile birlikte görülen (komorbid) bir takım ruhsal problemler nedeniyle sıklıkla psikiyatri kliniklerinde de varlık göstermektedir. Moore, Gaskin ve Indig (2013) suça yönelmiş 291 ergeni incelediği çalışmada, her 10 kişiden 8'inin en az bir psikiyatrik tanısı olduğunu ve yaklaşık %25'inin post-travmatik stres bozukluğu tanısı özellikleri taşıdığını belirlemiştir.³¹ Suça sürüklenmiş çocuklarda post-travmatik stres bozukluğunun yanı sıra ayrıca daha yüksek oranda depresyon, anksiyete, öfke, aile ilişkilerinde endişe ve dikkat sorunları görüldüğü bildirilmektedir.³² 869 çocuğun katılımı ile yapılan bir araştırmada, suça sürüklenmiş çocukların yarısına yakın bir kısmının psikolojik distres, %36.8'inin uyku bozukluğu ve %34.7'sinin depresyon problemi yaşadığı, belirlenmiştir.³³ Santos ve arkadaşları (2012), 261 hükümlü çocukla yaptıkları çalışmada, cinsiyet ayrımı fark etmeksizin çocuklarda davranım bozukluğu görülme sıklığının ciddi oranda yüksek olduğunu bildirmiştir. Aynı çalışma, erkek çocukların daha fazla psikopatolojik özellikler gösterdiğinin altını çizmektedir.³⁴ Retrospektif olarak 111 adli olgunun 2012-2013 yılları arasında incelendiği bir çalışmada da benzer bulgulara rastlanmıştır. Araştırmaya dahil edilen çocukların %55'inin "Davranım Bozukluğu" tanısı aldıkları belirlenmiştir.³⁵ Şireli ve arkadaşları (2014) ise, 19 olguyu retrospektif olarak inceledikleri çalışmada, suça sürüklenmiş ergenlerin en çok dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu tanısı aldıklarını belirtmiştir.³⁶ Şenses ve arkadaşları (2014), 30 erkek çocuk ile yürüttükleri çalışmada, çocukların en çok dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu tanısı (%56) ve aynı zamanda sıklıkla depresyon tanısı (%26) aldıklarını belirlemiştir.³⁷ Kore'de yapılan bir çalışmada ise, hırsızlık suçuna sürüklenmiş çocuklarda yüksek oranda depresyon görüldüğü

---

³⁰ . Araujo AF, Shikida CD, Nogueira RP, Ferreira FMP. Socio-economic determinants of juvenile crime among street children and teenagers in a Brazilian state. *Econ Bull* 2012; 32:2076–84.

³¹ Moore E, Gaskin C, Indig D. Childhood maltreatment and post-traumatic stress disorder among incarcerated young offenders. *Child Abuse Negl* 2013;37:861–70.

³² Falk D, Thompson SJ, Sanford J. Posttraumatic stress amon

³³ Lyu SY, Chi YC, Farabee D, Tsai LT, et al. Psychological distress in an incarcerated juvenile population. *J Formos Med Assoc* 2015;114:1076–81.

³⁴ Pechorro PS, Vieira DN, Poiaras CA, Vieira RX, et al. Psychopathy and behavior problems: a comparison of incarcerated male and female juvenile delinquents. *Int J Law Psychiatry* 2013;36:18–22.

³⁵ Bilaç Ö, Şentürk Pihan B, Orhon Z, Bayrak A. Suça sürüklenen çocukların suç ve tanı dağılımlarının incelenmesi: kesitsel bir araştırma. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derg* 2014;21:115–22.

³⁶ Şireli Ö, Esenkaya Z, Yaylalı H, Uğur Ç, et al. Suça karışmış ergenlerin psikiyatrik değerlendirilmesi: Olgu serisi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derg* 2014;21:131–8.

³⁷ Şenses A, Akbaş S, Baykal S, Karakurt MN. Hırsızlık suçuna sürüklenmiş erkek ergenlerin psikiyatrik tanı dağılımları ve nöropsikolojik özellikleri. *Adli Tıp Derg* 2014;28:223–33.

bildirilmiştir.³⁸ Çocuklar, çeşitli birçok faktörün etkisi ile suça yönelebilmekte ve çocukların suça sürüklenmesi, hukuksal sorunların yanında psikiyatrik sorunları da beraberinde getirmektedir. Suça sürüklenmiş çocuklarda sıklıkla görülen bu psikiyatrik problemler, onların sıklıkla psikiyatri kliniklerinde yer almasına neden olmaktadır. İncinebilir böylesine özel bir gruba bakım vermek ise bir takım özelleşmiş bilgi ve beceriye sahip olmayı gerektirir. Psikiyatri birimlerinde çalışan ve bu çocuklara bakım veren hemşirelerin temel hemşirelik becerilerinin yanı sıra suç davranışını yönetebilme konusunda da bir takım özel yetilere sahip olması beklenir. SSC’lerin bu bağlamda suçu işledikten sonra psikolojilerinin ve gelişimlerinin takibinin özel uzmanlarca takip edilmesi ve topluma kazandırılmaları gereklidir. Nitekim Ceza Hukuku’nun en temel amaçlarından birisi suçu önlemek ve gerekli tedbirleri almaktadır. Suç işlendikten sonra da SSC’lerin yeniden topluma kazandırılmasına yönelik rehabilitasyon aşamasına ivedilikle geçilmiş olmalıdır. Bu itibarıyla cezaların infazı açısından değerlendirdiğimizde; adliyelere, emniyet müdürlüklerine, ceza infaz kurumlarına, jandarmaya birçok görev düşmektedir.

Özellikle belirtmem gerekir ki, adaletin ve adil yargılanmanın sağlanması ile işleyişinde, hakkaniyete uygun bir yargılamanın yapılmasında Avukatlar çok önemli bir konumdadır. Türk Hukuku’na getirilmiş çok önemli bir yenilik olan zorunlu müdafilik sistemiyle birlikte SSC’ler zorunlu müdafileri yardımıyla yargı merciileri önünde temsil edilmektedirler. Bu durum çocukların menfaatinin korunması açısından çok yararlı bir gelişmedir. Söz konusu bu kurumun daha çok geliştirilmesi ve Avukatların bu konuda daha etkin olması gerektiğini düşünüyorum. Bu konuda meslek öncesi, meslek içi sempozyumlar ve konferanslar ile birlikte yeni hukuki düzenlemelerin getirilmesinin yerinde olacağı fikrindeyim.

KAYNAKÇA

Dönmezer, Kriminoloji, 7. Bası, İstanbul 1984, s. 16.

Uluğtekin, Sevda, Acar, Baykara, Öntaş Cankurtaran, “Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal inceleme Raporları ve Gözetim Raporlarının Yeri”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 53, Temmuz-Ağustos 2004, s. 35

Alpsoy, N. Arif, “Uluslararası Hukuk ve Ulusal Mevzuatımız Işığında Mağdur Çocuklara Yönelik Düzenlemeler”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 58, Mayıs-Haziran 2005, s. 247.

Sevük, Yokuş Handan, “Yeni Ceza Mevzuatında Çocuğa İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi”, Hukuki Perspektifler Dergisi, S. 7, Temmuz 2006, s. 91.

DEMİRBAŞ, “Kriminoloji”, Ekim 2014-5. Baskı, s. 188

Avcı M. Tutuklu çocuklar üzerine bir araştırma: çocukların suça yönelmesinde etkili olan toplumsal nedenler ve çözüm önerileri. Atatürk Üniversitesi Sos. Bilim. Enstitüsü Derg 2008;11.

Yavuzer H. Çocuk ve Suç. 6. baskı. İstanbul: Remzi Kitapevi; 1992

Akduman GG, Akduman B, Cantürk G. Ergen suçluluğunda bazı kişisel ve

BAYSAN ARABACI L ve TAŞ G., Çocuklarda Suça Sürükleyen Faktörler, Hemşirelik Bakımı 115 ailesel özelliklerin incelenmesi. Türk Ped Arş 2007;42:156–61.

Hetherington EM, Stanley-Hagan M. The adjustment of children with divorced parents: a risk and resiliency perspective. J Child Psychol Psychiatry 1999;40:129–40.

Heinze JE, Miller AL, Seifer R, Locke R. Emotion Knowledge, Loneliness,

---

³⁸ **Lee D, Han Y, Park M, Roh S.** Psychological, family, and social factors linked with juvenile theft in Korea. Sch Psychol Int 2015;36:648–70.

Negative Social Experiences, and Internalizing Symptoms Among LowIncome Preschoolers. *Soc Dev* 2015;24:240–65.

Harland P, Reijneveld SA, Brugman E, Verloove-Vanhorick SP, et al. Family factors and life events as risk factors for behavioural and emotional problems in children. *Eur Child Adolesc Psychiatry* 2002;11:176–84.

Acar G, Demir A, Görmez D, Keser İ. Aile ve çocuk suçluluğu ilişkisi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal* 2015;1:11–3.

Akduman GG, Akduman B, Cantürk G. Ergen suçluluğunda bazı kişisel ve BAYSAN ARABACI L ve TAŞ G., Çocuklarda Suça Sürükleyen Faktörler, Hemşirelik Bakımı 115 ailesel özelliklerin incelenmesi. *Türk Ped Arş* 2007;42:156–61.

Fergusson D, Swain-Campbell N, Horwood J. How does childhood economic disadvantage lead to crime? *J Child Psychol Psychiatry* 2004;45:956–66

Çakıcı M, Paşa E, Görkem A. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Çocuk Suçluluğunun Yaygınlığı ve Risk Faktörleri. *Eurasian J Educ Res* 2012;183– 98.

Acar G, Demir A, Görmez D, Keser İ. Aile ve çocuk suçluluğu ilişkisi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal* 2015;1:11–3.

Gördeles Beşer N, Baysan Arabacı L, Uzunoğlu G. Türkiye'de bir bölge psikiyatri hastanesinde tedavi olan suça itilmiş çocuk profilleri. *Anadolu Psikiyatr Derg* 2016;17:317–24

Moitra T, Mukherjee I. Parent-adolescent communication and delinquency: A comparative study in Kolkata. *India Eur J Psychology* 2012;8:74–94.

Coughlin C, Vuchinich S. Family experience in preadolescence and the development of male delinquency. *J Marriage Fam* 1996;58:491–501.

Eitle D. Parental gender, single-parent families, and delinquency: exploring the moderating influence of race/ethnicity. *Social Science Research*. 2006;35:727–48.

Nijhof KS, de Kemp RA, Engels RC. Frequency and seriousness of parental offending and their impact on juvenile offending. *J Adolesc* 2009;32:893– 908.

Farrington DP, Jolliffe D, Loeber R, Stouthamer-Loeber M, et al. The concentration of offenders in families, and family criminality in the prediction of boys' delinquency. *J Adolesc* 2001;24:579–96.

Harland P, Reijneveld SA, Brugman E, Verloove-Vanhorick SP, et al. Family factors and life events as risk factors for behavioural and emotional problems in children. *Eur Child Adolesc Psychiatry* 2002;11:176–84

Bennet I. Delinquent and neurotic children. *British Med. J* 1961;1741.

Akduman GG, Akduman B, Cantürk G. Ergen suçluluğunda bazı kişisel ve BAYSAN ARABACI L ve TAŞ G., Çocuklarda Suça Sürükleyen Faktörler, Hemşirelik Bakımı 115 ailesel özelliklerin incelenmesi. *Türk Ped Arş* 2007;42:156–61

Vazsonyi AT, Pickering LE. The importance of family and school domains in adolescent deviance: African American and Caucasian Youth. *J. Youth Adolesc* 2003;32:115–128.

Hoffmann JP, Erickson LD, Spence KR. Modeling the association between academic achievement and delinquency: an application of interactional theory. *Criminology* 2013;51:629–60.

Araujo AF, Shikida CD, Nogueira RP, Ferreira FMP. Socio-economic determinants of juvenile crime among street children and teenagers in a Brazilian state. *Econ Bull* 2012; 32:2076–84.

Moore E, Gaskin C, Indig D. Childhood maltreatment and post-traumatic stress disorder among incarcerated young offenders. *Child Abuse Negl* 2013;37:861–70.

Falk D, Thompson SJ, Sanford J. Posttraumatic stress amon

Lyu SY, Chi YC, Farabee D, Tsai LT, et al. Psychological distress in an incarcerated juvenile population. *J Formos Med Assoc* 2015;114:1076–81.

Pechorro PS, Vieira DN, Poyares CA, Vieira RX, et al. Psychopathy and behavior problems: a comparison of incarcerated male and female juvenile delinquents. *Int J Law Psychiatry* 2013;36:18–22.

Bilaç Ö, Şentürk Pihan B, Orhon Z, Bayrak A. Suça sürüklenen çocukların suç ve tanı dağılımlarının incelenmesi: kesitsel bir araştırma. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derg* 2014;21:115–22.

Şireli Ö, Esenkaya Z, Yaylalı H, Uğur Ç, et al. Suça karışmış ergenlerin psikiyatrik değerlendirilmesi: Olgu serisi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Derg* 2014;21:131–8.

Şenses A, Akbaş S, Baykal S, Karakurt MN. Hırsızlık suçuna sürüklenmiş erkek ergenlerin psikiyatrik tanı dağılımları ve nöropsikolojik özellikleri. *Adli Tıp Derg* 2014;28:223–33.

Lee D, Han Y, Park M, Roh S. Psychological, family, and social factors linked with juvenile theft in Korea. *Sch Psychol Int* 2015;36:648–70.